

Men kan van mening zijn, dat deze theorie wat hachelijk is. Ik stel daar tegenover, dat men beter een ogenschijnlijk hachelijke theorie kan bouwen dan een evident kaartbeeld diskwalificeren als een nietswaardige toevalligheid.

16. *Koppelmes*

A

Het materiaal voor kaart 16 stamt uit de antwoorden op vraag 16b van lijst 29a. Toegevoegd werden gegevens uit *Vaktaal*.

B

Het koppelmes, waarvan op de kaart een afbeelding te vinden is, wordt meest door de klompenmaker zelf gemaakt uit een aardappelschilmesje. Hoofdzaak is niet de concrete gestalte maar de functie van het werktuig: men steekt met behulp daarvan het touwtje dat de beide Misschien heeft het mesje ook hier en daar gediend om die gaatjes in de klompen te boren. De naam *doorsteker* kan daaraan zijn ontstaan klompen van het paar tezamen moet binden door de koppelgaatjes. danken.

C D

De kaart geeft, wat globaliserend, de namen van het *koppelmes*. Doordat een kruisje is geplaatst voor alle namen van een niet nader te bespreken type, krijgt men tevens een indruk van de verspreiding van de zaak. Om de lezer enig idee te geven van de variatie binnen het type *bindmes*, geef ik enkele voorbeelden: F 98b *aanbindmessie*, G 182 *opbindmeske*, M 7 en 9 *opbindersmes*, M 4 *pinnenmeske*, M 11 *binne-mes*. Het teken voor *doorsteker* bij G 201 berust op wat staat bij vraag 14b: *duurstekker*, O 67 geeft **deusteekmäs*. Nadere toelichting bij de kaart lijkt mij overbodig.

F

Omdat het koppelmes niet vermeld wordt in de beschikbare buitenlandse bronnen, mag men, daarbij geruggesteund door het kaartbeeld, veronderstellen, dat het in onze omgeving is ontwikkeld. De verbreiding van het woord *koppelmes* biedt het patroon van expansie vanuit het middengebied. De relictbenamingen *bindmes* en *doorsteker* ondersteunen de gedachte dat men de haard heeft te zoeken in de Meierij. Dat er relictbenamingen zijn, hoeft geenszins te betekenen dat het mes eertijds in het gehele gebied aldus werd aangeduid. *Doorsteker* kan een overgangsfase vertegenwoordigen, b.v. een boortje dat tevens mes geworden was.